

Ας βάλουμε στο νου μας πως η ιστορία τούτη που αρχίζεις γίνεται την εποχή που οι ειδήσεις ταξίδευαν με βοϊδάμαξες — ή παραμπρός από τώρα — για να 'χουμε την ελπίδα πως δεν είναι αληθινή, παρά είναι μια εφιαλτική φαντασιοπληξία. Μήπως έχεις προτίμηση στα παραμύθια; Έλα, εγώ θα σε διευκολύνω να το πιστέψεις κι αυτό, μόλο που μπορώ να προσκομίσω αρκετά ντοκουμέντα και μαρτυρίες για το πώς έγιναν τα πράγματα.

Να, έχω εδώ μπροστά μου μια αρχαία περγαμηνή απίστευτου μήκους, μισοκαταστραμμένη και σβησμένη σε πολλές μεριές — πράγμα αναγκαίο σ' εμάς τους ιστοριοδίφες. Είναι γραμμένη από κάποιον ιστορικό της μακρινής εκείνης περιόδου, τον περίφημο SR. 90 — άγνωστον στους περισσότερους. Έχω επίσης άλλη μια παρόμοια περγαμηνή, κι άλλη μια, κι άλλη μια, κι

άλλη μια, κι άλλη μια, κι άλλη μια, το όλο δεκατρείς, για να μην τα πολυλογώ. Πολλά χρόνια χρειάστηκα για να φανταστώ αυτά τ' αδιάψευστα ντοκουμέντα, να τα ταξινομήσω και να βγει τούτη η περιληπτική ιστορία με κάποια λογική βάση.

Με δυο λόγια, πρόκειται για την ιστορία ενός πολέμου, του πιο τρομαχτικού που έγινε ποτέ σ' αυτή την έρημη χώρα, επί βασιλείας του θείου Προκόπη και του πατερούλη Θεοδοσόφ του Αλλήθωρου.

Ομολογώ πως οι δεκατρείς περγαμνές μου, εξόν που είναι μισοτελειωμένες και καταστραμμένες από φωτιά, είναι και γραμμένες με το πιο ανισόρροπο ύφος του κόσμου. Διότι ο γλαφυρότατος SR. 90, εξαιτίας ίσως μεγάλης αφαιρεμάδας, τα έγραψε όλα αυτά με ιερογλυφικά στοιχεία (όπως βλέπεις) και νοήματα. Το λέω αυτό προς δικαιολογία μου, που δεν μπορώ να παραθέσω ολόκληρα κομμάτια μόνα τους και δίχως σχόλια. Να, λόγου χάρη, ένα χτυπητό παράδειγμα αντίφασης και αφαιρεμάδας:

Στην πρώτη περγαμνή, θέλοντας ν' αρχίσει απ' τη δημιουργία του κόσμου, λέει πως ο άνθρωπος κατάγεται απ' τον καρχαρία. Στη δέκατη τρίτη όμως, όταν ο πόλεμος έχει πια τελειώσει, μας λέει το αντίθετο: ο καρχαρίας κατάγεται απ' τον άνθρωπο!

Να γιατί αναγκάζομαι να βάλω και τη δική μου σοφία εδώ. Ποιος όμως δε θα το 'κανε; Και ποιος είναι αυτός ο ιστορικός που, ενώ πάει να γράψει κάτι για το στρόντιο 90, δεν τον πιάνει αφαιρεμάδα; Ας είναι όμως. Εγώ, «συνθλίβων τας εννοίας και περικόπτων τας

περιπτολογίας» του ιστορικού SR. 90 και με βάση τις δικές μου περιπλανήσεις στην καταστραμμένη χώρα, παρουσιάζω εδώ την ιστορία.

Ήτανε, λέει, μια φορά κι έναν καιρό ένα ποτάμι. Ωραίο ποτάμι. Και χώριζε στη μέση μια πλούσια, ευφορότατη χώρα σε δυο μονοιασμένα βασίλεια: από τη μια όχθη ξάπλωνε το φημισμένο κράτος της Δημοκρατικής Διχτατορίας κι απ' την άλλη το απέραντο βασίλειο της Διχτατορικής Δημοκρατίας. (Έτσι τα ονομάζει ο ιστορικός.)

Η δεύτερη περιγαμινή μιλά με λεπτομέρειες για την ειρήνη και την ευτυχία που βασίλευαν πολλά χρόνια ανάμεσά τους. Λέει πόσο φυσικό είναι αυτό, αφού «όλοι οι άνθρωποι είναι σαν μια οικογένεια μεταξύ τους» και τα λοιπά. «Μου φαίνεται ανεξήγητο εμένα» λέει πολύ σωστά ο SR. 90 «να μπορεί κανείς να δει ένα αστέρι βαθιά στο άπειρο και τον πισινό του να μην τον βλέπει ποτέ». Για ποιο λόγο λοιπόν ξέσπασε ο τρομερός πόλεμος ανάμεσα στα δυο βασίλεια; Κανείς δε βρήκε την αιτία. Ακόμα και ο SR. 90, που έκανε αυτή την παρατήρηση για τον πισινό, έψαχνε βαθιά στο άπειρο μήπως βρει την υπεύθυνη λέξη και ξεχάστηκε κι έγινε ποιητής. Τι χασομέρικη ασχολία! Λες και δεν έχουνε μυαλό δικό τους οι αναγνώστες. Λες και δεν έχουνε φαντασία δική τους.

Μπορείς όμως να ιστοράς και τίποτ' άλλο; Αυτό και τίποτ' άλλο, γιατί, αν δε φταίει κανείς, όλοι φταίνε στον κόσμο.

Ένα χρωματιστό απόγευμα λοιπόν — τότε που οι δυο χώρες βρίσκονταν στην πλέρια τους άνθηση — ένας άνθρωπος από την τάξη των κτηνοτρόφων, πολίτης της Διχτατορικής Δημοκρατίας και υπήκοος του Θεοδοσόφ του Αλλήθωρου, πέρασε τούτη τη γέφυρα — χωρίς διαβατήριο φυσικά — και μπήκε σ' ένα παντοπωλείο για «εμπορικές συμφωνίες με το εξωτερικό».

— Μήπως θέλεις εφτά κιλά τυρί γραβιέρα πολύ καλό; ρώτησε τον έμπορο.

Εκείνη την ώρα ο μπακάλης είχε πελάτες στο μαγαζί. Τον ρωτάει:

— Βιάζεσαι;

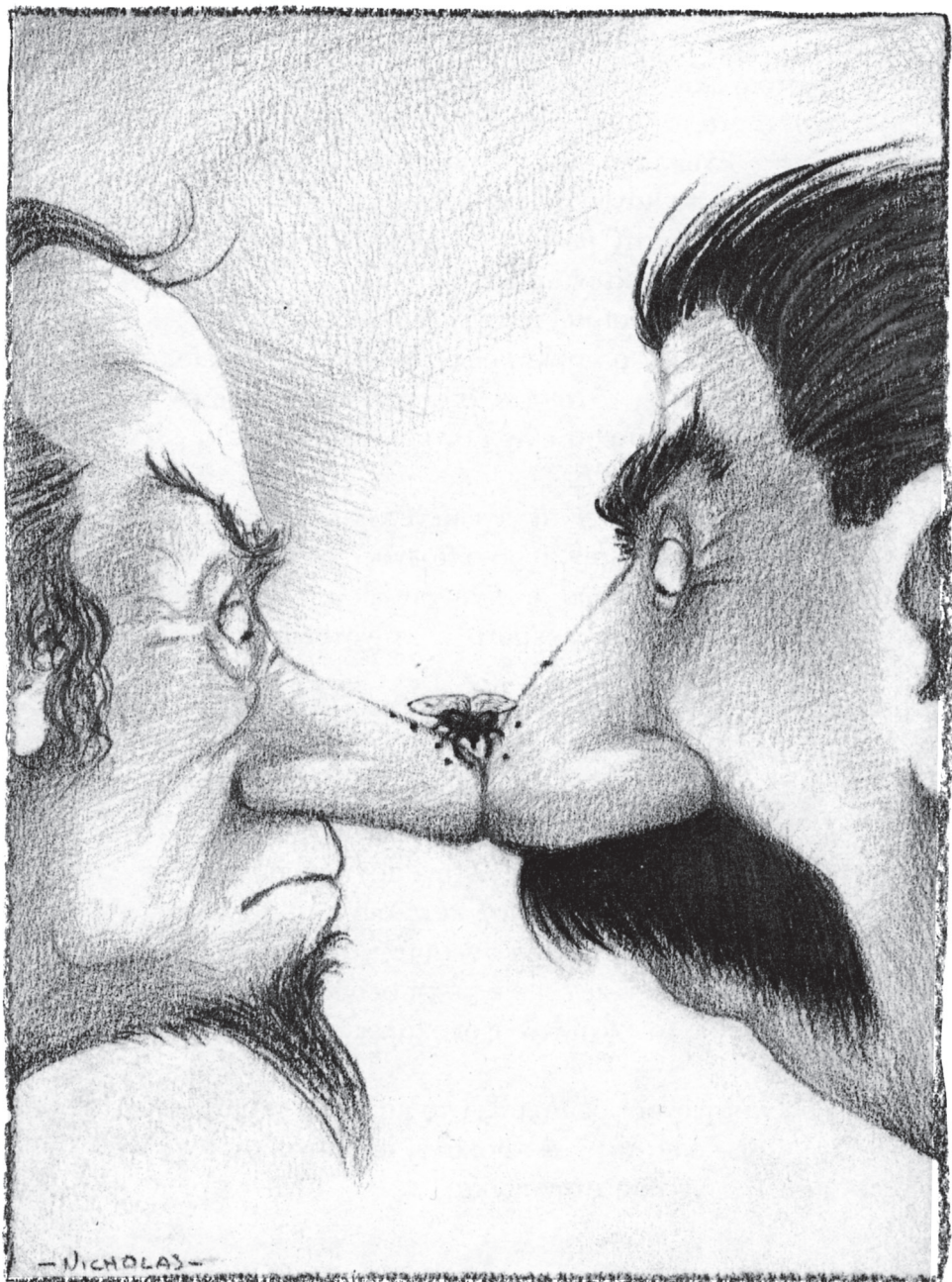
— Όχι, απάντησε ο κτηνοτρόφος (κατά την επικρατέστερη εκδοχή, που την αναφέρει κι ένας χρονικογράφος της εποχής).

— Κάτσε μια στιγμή να τελειώσω. Είναι καλό τυρί;

— Πρώτης τάξης.

Στην αρχή πέρασε μισή ώρα. Ένας πελάτης έφευγε, άλλος έμπαινε, μα ο κτηνοτρόφος δε βιαζότανε. Άλλωστε ο έμπορος του πρόσφερε τσιγάρο, καφέ κι εφημερίδα κι από καιρό σε καιρό καμιά κουβέντα.

Ύστερα πέρασε άλλη μισή ώρα. Ο κτηνοτρόφος είχε νυστάξει. Επιτέλους κάποια στιγμή που το μαγαζί έμεινε άδειο, ο έμπορος του κάνει νόημα «έλα να δεις» μ' ένα χαμόγελο, σαν να 'χε να του ανακοινώσει κάτι

μυστικό και νικητήριο. Εκεί ανοίγει ένα ντουλάπι με πολλά ράφια γεμάτα τυρί. Του τα 'δειξε λέγοντας:

— Έχω πολύ τυρί, δε μου χρειάζεται. Δεν ξέρω κι εγώ τι να το κάνω, θα χαλάσει.

— Και γιατί δε μου το λες τόση ώρα, χριστιανέ μου; ρώτησε ο κτηνοτρόφος.

— Ολέ-τσιτσιρίμ, απάντησε ο έμπορος.

Και, καθώς ο κτηνοτρόφος τον κοίταζε ακόμα, άρχισε να εξετάζει το τυρί αυστηρά. Τον ρώτησε αν είναι γραβιέρα κι ύστερα είπε μόνος του «μπα...».

Τέλος, πρόσθεσε:

— Οι τρύπες είναι γινωμένες από τρυπάνι.

Σύμφωνα με την περικοπή ενός γράμματος μιας πελάτισσας που μπήκε εκείνη την ώρα, ενός γράμματος που βρέθηκε στα ερείπια, ο κτηνοτρόφος άναψε και φούντωσε σαν πεύκο.

— Με τρυπάνι; φώναξε. Τι ξέρει ο χωριάτης από σφουγγάτο; Αν αυτές οι τρύπες είναι με τρυπάνι, εγώ..., και τα λοιπά και τα λοιπά.

Ο μπακάλης τον άφησε να φωνάζει και πήγε να εξυπηρετήσει την κυρία. Στην αρχή προσπαθούσε να συγκρατήσει τα νεύρα του και κουνούσε το κεφάλι του τάχατες συγκαταβατικά γι' αυτούς απ' την άλλη όχθη. Ύστερα έτρεξε κι έδειξε με τη σέσουλα:

— Να το, γεμάτο φουσκάλες. Φαίνεται και το πάσο.

Ο κτηνοτρόφος αρπάζει το μαχαίρι. Ορμά, κόβει το τυρί σε κομμάτια και προκαλεί οποιονδήποτε να δοκιμάσει. Δίνει και στην κυρία.

— Εξάλλου είναι και νωπό, συνεχίζει ο έμπορος.

— Εσύ πόσο το πληρώνεις αυτό το τυρί; ρωτά έξω φρενών ο κτηνοτρόφος.

— Εγώ δε θέλω τυρί, δε μου χρεάζεται, λέει ο έμπορος.

— Θέλεις σανό; λέει ο κτηνοτρόφος.

— Μήπως θέλεις εσύ σανό; λέει ο έμπορος.

Κι από ένα πλήθος... εγκάρδιες βλαστήμιες ήρθανε στα χέρια. Έτσι άναψε ο φοβερός καβγάς με συνέπειες.

Μισή ώρα ασχολήθηκαν με την υπόθεσή τους, το όλο δηλαδή δυόμισι ώρες. Και μόνο σαν έπεσε ο ήλιος χαιρετιστήκανε από μακριά απειλώντας με τις γροθιές υψωμένες, αλλά σε κακά χάλια όσον αφορά την εμφάνιση.

Ο κτηνοτρόφος, έτσι όπως ήτανε — σκόπιμα —, έτρεξε κατευθείαν στ' ανάχτορα.

— Θέλω να δω το βασιλιά, είπε λαχανιασμένος.

Του είπανε τα σχετικά: να κάνει αίτηση στον ιδιαίτερο του γραμματέα κι αυτός θα κάνει αίτηση στον ίδιο το γραμματέα αυτοπροσώπως (και θα δούμε). Μα επέμενε:

— Τρέχει κάτι το πολύ σοβαρό, έλεγε.

Ο πατερούλης ο Θεοδοσόφ ο Αλλήθωρος ήταν πα-

νύψηλος άντρας με πλατύ στήθος. Είχε ύφος βλοσυρότατο, δασιά φρύδια, κρεμασμένα μουστάκια, στενό μέτωπο. Η καταγωγή του ήταν απ' τις τάξεις του λαού — αυτή η φράση μάλιστα είχε γίνει της μόδας σ' αυτό το βασίλειο. Το σπουδαιότερο χαρακτηριστικό του ήτανε που απαιτούσε να του διαβάζουνε τη σκέψη, επειδή βαριότανε να μιλά. Για το λόγο αυτό είχε ειδικό συμβούλιο από αστρολόγους και διάφορους μάντεις.

Μόλις είδε τον κτηνοτρόφο, σκέφτηκε: «Λέγε τι διάολο θέλεις».

— Λέγε τι διάολο θέλεις, είπαν οι αστρολόγοι.

— Πατερούλη μου, άρχισε ο κτηνοτρόφος, αυτοί εκεί της άλλης όχτης ονομάζουνε τα γουρούνια τους Αλληθωρα. Και μόλις είπα «γιατί, βρε σεις;» με μαυρίσανε στο ξύλο. Κοίτα!..

Τον διέκοψε όμως η σκέψη του βασιλιά:

«Όλα τα γουρούνια; Όλα τα γουρούνια;»

— Όλα τα γουρούνια; ρώτησαν οι αστρολόγοι.

— Μάλιστα. Τους άκουσα να λένε: «Ο Γουρούνης, ο βασιλιάς ο Αλληθωρος», «λύσε τον Αλληθωρο», «δέσε τον Αλληθωρο», «τράβα τη σοροκάδα...»

«Αν αυτό είναι αλήθεια» συλλογίστηκε ο Θεοδοσόφ, «τα πράγματα είναι πολύ σοβαρά».

— Αν αυτό είναι αλήθεια, τα πράγματα είναι πολύ σοβαρά, είπαν οι αστρολόγοι, αφού συσκέφτηκαν εδώ μήπως λαθέψουν. Γιατί, καμιά φορά, η μαντική τους ικανότητα έπεφτε έξω και λέγανε άλλ' αντ' άλλων. (Εξαιτίας αυτού, πολλοί είχανε πέσει σε δυσμένεια. Αυτούς τους πετούσαν απ' τα παράθυρα.)

Απ' την άλλη μεριά, ο έμπορος, έτσι όπως ήταν απ' τον καβγά — σκόπιμα —, έτρεξε μ' όλη του τη δύναμη στο Ύψιλον Έψιλον και ζήτησε να τον παρουσιάσουνε στο Σίγμα Έψιλον ή στο Σίγμα Ύψιλον ή στην Ψι-Χι ή κάπου αλλού: εκείνο το σύστημα ήταν κάπως περίπλοκο, βλέπεις. Αυτοί είχαν αλλιώςτικη δημοκρατία.

Πάντως, πρόεδρος ήταν, όπως είπα, ο θεός Προκόπης ο Καλλιγράφος. Τον έλεγαν έτσι, επειδή είχε μια μανία με τα όμορφα στρογγυλά γράμματα, και αλίμονο αν κανένας υπουργός δεν έκανε τέτοια γράμματα. Τότες άκουγες να λένε: «Ο θεός τριίζει τα δόντια του». Όλο του το πρόσωπο είχε γίνει σουβλερό απ' τη μόρφωση. Γι' αυτό κι όλοι γύρω του προσπαθούσαν να φαίνονται μορφωμένοι και να 'ναι και καλλιγράφοι.

Για να καταλάβεις το χαρακτήρα του, μόλις του παρουσιάσανε τον έμπορο σ' αυτά τα χάλια, νευρίασε και τα 'βαλε μ' όλους, γιατί μια τέτοια εμφάνιση ονομάζεται ανορθογραφία. Γι' αυτό κι εκείνος πήγε και φόρεσε μια γραβάτα και τότε μόνο του ανέφερε τα καθέκαστα με τόση λεπτομέρεια, ώστε είπε και πολλά ψέματα.

Το ίδιο βράδυ δυο ψηλές (λιγνές), αυστηρές κι εντονότατες «διακοινώσεις διαμαρτυρίας» συναντήθηκαν πάνω στη γέφυρα. Η μια πήγαινε στο θείο Προκόπη, η άλλη στον πατερούλη Θεοδοσόφ. Αυτό ήταν η αρχή.

Απ' τη μια πρωτεύουσα στην άλλη η απόσταση ήταν αρκετά μεγάλη και κακοτράχαλος ο δρόμος, γι' αυτό οι ειδήσεις είχαν μεγάλη ταλαιπωρία ώσπου να φτάσουν. Πολλές φορές δεν ήταν πια ειδήσεις, ήταν διαδόσεις: «Τον πρεσβευτή μας, τον κύριο τάδε, δεν τον χαιρέτησαν διά χειραφιάς!» «Στην πρεσβεία κόπηκε το νερό!» «Ο άλλος πρεσβευτής κάνει κατασκοπεία!»... Και πάει λέγοντας...

Κι επειδή ίσα ίσα αυτές οι φημολογίες αποτελούν ένα πρώτης ανάγκης πολεμικό υλικό, μπορούμε γι' αυτό να πούμε πως οι δυο χώρες περνούσαν πυρετωδώς στο στάδιο των πολεμικών εξοπλισμών.

Οι δυο ήρωες της ιστορίας μας στην αρχή φωτογραφήθηκαν (ύστερα φυσικά ξεχάστηκαν). Τα πράγματα έπαιρναν διαστάσεις κι απ' τις δυο επικράτειες και τραβούσαν τώρα μοναχά τους σαν αφηνιασμένα άλογα. Οι δυο πάνσοφοι κυβερνήτες βλέπανε πως η κατάσταση ξέφευγε απ' τα χέρια τους. Μπορούσε με τα ψέματα και με το πες πες να κηρυχτεί κανένας πόλεμος (!) κι αυτοί να μην έχουν ιδέα.

Αυτό βλέποντας ο θείος Προκόπης, άντρας γνωστός, κάλεσε ένα πρωί κάποιο ανώτερο συμβούλιο, για να πάρουν αποφάσεις. Σύμφωνα με τα πρακτικά που κρατήθηκαν εκεί, ειπώθηκαν τα εξής:

«Εκφράζω τη χαρά μου διότι...» και τα λοιπά. Είναι αποδεδειγμένον ότι...» και τα λοιπά.

Και κοντολογίς ο θείος είπε τα συνηθισμένα και δεν παρέλειψε να τονίσει, κατά το συνήθειό του, την αρετή της καλλιγραφίας και της τάξης.

«Η συνεδρίασις ανεβλήθη δι' αύριον».

Αύριο ο Προκόπης έχει μια καταπληχτική έμπνευση:

— Σήμερον, αξιότιμοι κύριοι, είπε, εκλήθημεν ίνα συζητήσωμεν εάν είναι δυνατή η συνύπαρξις των δύο κόσμων...

Μόλις τ' ακούσανε αυτό οι αντιπρόσωποι, έμειναν μ' ανοιχτό στόμα. Πάνω από διακόσια χρόνια συνυπήρχανε οι κόσμοι, χωρίς κανέναν να σκεφτεί αν είναι δυνατή η συνύπαρξή τους. Πάνω από διακόσια χρόνια ζούσανε βλακωδώς εν ειρήνη. Και σήμερα, για πρώτη φορά, βλέπανε πως το πράμα αυτό σήκωνε αμφισβήτηση. Αλήθεια, η έμπνευση του Προκόπη ήταν μεγαλοφυής.

Άναψε μεγάλη συζήτηση. Οι περισσότεροι ανεβαίνανε στις καρέκλες και φωνάζανε:

— Όχι! Δεν είναι δυνατή η συνύπαρξις!

Τους είχε μαγέψει αυτή η πρωτοτυπία...

Ο θείος Προκόπης όμως κράτησε τη σφραοσύνη του. Ύστερα από μια βδομάδα σκυλοσυνεδρίασης, σηκώθηκε πάνω κι έκανε δυο σπουδαίες προτάσεις.

Πρώτον: Η συνύπαρξη των δύο κόσμων είναι δυνατή. (Με τα δόντια, αλλά πάντως είναι δυνατή «μέχρι να δούμε τι θα γίνει».)

Δεύτερον: Η κυβέρνηση της Δημοκρατικής Διχτατορίας αποφασίζει ν' αποσταλεί ένα διαλλαχτικό και φιλειρηνικό έγγραφο στον αντίπαλο κόσμο, που να κάνει έκκληση υπέρ της ειρήνης. Στο έγγραφο αυτό θα υπενθυμίζεται η παλιά τους φιλία με τα πιο θερμά και συγκινητικά λόγια: «Όλοι είμαστε αδερφοί».

— Μάλιστα, κύριοι, βροντοφώναξε τελειώνοντας ο συνετός Προκόπης. Όλοι οι άνθρωποι είμαστε αδέρφια. Μας το διδάσκει η μυθολογία, η Αγία Γραφή, η ιστορία, η ψυχολογία, η φυσική και η χημεία...

— Κάνει επίθεση ειρήνης, είπανε χαμογελώντας οι δημοσιογράφοι.

Την άλλη μέρα συγκροτήθηκε τριμελής επιτροπή, για να συντάξει το έγγραφο της ειρήνης. Αντιγράφω εδώ το σημείο που μας ενδιαφέρει:

«...Εμείς είμαστε ευγενικοί, το ξέρετε, ενώ το επεισόδιον αυτό μόνον από ζώα άξιζε να γίνει. Μήπως δεν είστε, εσείς οι ίδιοι που μας αγαπούσατε;...»

Και παρακάτω συνεχίζει: «...Ναι, μόνον αλήτες της αγοράς ηδύναντο να το κάνουν αυτό. Εσείς πολλάκις μάς αποδείξατε την καλή σας προαίρεση...»

Οχ! Θεέ μου, δώσε προσοχή σ' αυτά τα έγγραφα της ειρήνης! Έτσι όπως γραφτήκανε, με τόση καλή και ειλικρινή διάθεση «περί συνυπάρξεως», θα 'πρεπε, φα-